

Ey Anne Ve Babalar! Farz-i Ayn'larda Sizden İzin İstemek Yoktur! -2-

Şehid Şeyh Yusuf El-Uyeyrî

28 Eyl, 2018

<https://ilimvecihat.com>

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على محمد بن عبد الله المبعوث رحمة للعالمين وعلى آله وأصحابه الطيبين الطاهرين وأهل بيته أجمعين.

...

Hatta Şâfiî (*rahimehullah*) farz-ı kifâye olduğunda bile cihad konusunda anne ve babaya itaatin olmadığı görüşündedir. Ama bu, anne ve babadan veya onlardan birinden nifak veya küfür veya cihad şiarına buğz ve cihad ehlini kerih görme durumu bilindiği zaman böyledir.

Şâfiî (*rahimehullah*) “el-Umm”da (4/163) şunları kaydetmiştir: “Savaşı terk etme konusunda ebeveynine veya onlardan birisine itaat etmekle emrolunduğu zaman şu açıktır ki, onlardan birisine itaat etmekle emrolunması ancak onlardan itaat edilen kişi mümin olduğu zamandır...”

Sonra Şâfiî şöyle devam etmiştir: “Eğer anne ve baba çocuklarının dini üzere (Müslüman) iseler onların hakkı hiçbir durumda yok olmaz, bu hak çocuktan hiçbir şekilde beri (uzak) olmaz. Çocuğa ancak onların izniyle cihad etmesi gerekir. Ama anne ve baba çocuğun dininin dışındaki bir din üzere iseler o halde çocuk onların dininin mensuplarına karşı cihad eder, bu durumda farz-ı kifâye olduğu zaman (bile) cihadı terk etme noktasında onlara itaat yoktur. Onlara muhalefet etse bile cihad edebilir. Genel olan durum şu ki; kafir anne ve babanın engellemesi çocuğun dinine karşı kızgınlık ve kendi dinlerine olan rıza sebebiyledir, sadece çocuklarına olan şefkatleri değildir. Nitekim din hususunda çocuk ile onlar arasındaki dostluk kesilmiştir. Şayet birisi: “Peki şu vafettiğin hükme bir delil var mı?” derse şöyle denilir: Utbe b. Rabîa’nın oğlu Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) ile birlikte cihad etmişti ve Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) O’na cihad etmesini emretmişti. Babası ise Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)’e karşı cihad eden (mücadele eden) biriydi. Babasının, oğlunun Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) ile beraber cihad etmesini kerih gördüğünde şüphe etmiyorum. Yine Abdullah b. Ubeyy’in oğlu Abdullah Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) ile beraber cihad etmişti. Babası ise Uhud’ta Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)’den geri kalmış biriydi ve kendisine itaat edenleri de O’ndan (cihattan) geride bırakıyordu. Ve daha bunlarla birlikte inşâallâhu teâlâ çocuklarının Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) ile beraber cihad etmelerini kerih gördüklerinde şüphe etmediğim, O’na karşı muhalif, mücadele eden veya geride bırakan başkaları.”

Sonra Şâfiî şöyle demiştir: “Ebeveynden hangisi Müslüman olursa ancak onun izniyle savaşması çocuğun üzerinde hak olur. Ancak çocuğun babasından nifak bilmesi durumu ise müstesnadır, bu halde savaş konusunda babanın çocuk üzerinde bir itaat edilme hakkı olmaz.”

Cihada çıkmak için anne ve babaya itaat etmemekle onların haklarını tamamen boşa çıkarmayı/geçersiz saymayı kastetmiyoruz. Diyoruz ki: Şayet onlara bakan/geçimlerini sağlayan evin tek çocuğunun cihada çıkması onların helak olmasına (ölmelerine ya da ölmeye yakın bir hale gelmelerine) veya dinden dönmelerine sebebiyet verecekse o halde çocuk mazeret sahiplerinden olur ve bedenle cihadı terk etmesi onun için caiz olur. Tıpkı diğer mazeret sahipleri için caiz olduğu gibi. Ama bununla birlikte mal ve dil ile cihad etmeye ve Allah'a, Rasûlüne (*sallallahu aleyhi ve sellem*) ve müminlere nasihat etmeye çaba sarf etmelidir. Nitekim Allah Teâlâ şu kavliyle mazeret sahiplerine bunu emretmiştir:

“Zayıflara (yaşlılara), hastalara ve (cihad için) harcayacaklarını bulamayanlara (fakirlere, yani aciz veya hasta veya fakir oldukları için cihada güç yetiremeyenlere), Allah ve Rasûlü’ne nasihat ettikleri (yani emir ve nehiyelerinde itaat edip cihad aleyhinde dedikodu yapmaktan, fitne çıkarmaktan ve cihattan alıkoymaktan kaçındıkları) takdirde (geride kalmalarında) bir günah yoktur. İyilik edenlerin aleyhine (onları azarlamaya, cezalandırmaya) bir yol yoktur. Allah çok bağışlayan, çok merhamet edendir.” (Tevbe 91)

Şu da bilinmelidir ki meydana gelecek mefsedetın, daha büyük bir mefsedetle çakiştığında kendi miktarı ile takdir edilmesi gerekir. Bunu da ilim ehli her bir şahıs için özel olarak takdir eder.

İbn Hazm (*rahimehullah*) “*el-Muhallâ*”da (7/292) şöyle diyor: “Bize İbn Abbâs’tan (*radiyallahu anhuma*) şöyle dediği rivayet edilmiştir: “Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyurmuştur: “Fetihten (Mekke fethinden) sonra hicret yoktur (çünkü Mekke daru’l-İslam olmuştur.) Lakin cihad ve (salih bir) niyet (sebebiyle vatandan ayrılmak ise) vardır (devam etmektedir.) Sizden savaşa çıkmanız istendiği zaman savaşa çıkın.” (Muslim) Bir Mesele: Cihad sadece ebeveynin izniyle caiz olur. Ancak düşmanın Müslümanlardan bir topluluğa saldırması durumunda ise o Müslümanlara yardım edebilecek olan herkese onlara yönelmesi farzdır, ister ebeveyn buna izin versin ister vermesin fark etmez. Ancak ebeveyn veya onlardan birisi o gittikten sonra (bakacak başka kimseleri olmadığı için) zayi olacaklarsa bu halde ona, onlardan zayi olacak kimseyi bırakması helal olmaz.”

Bunlar -ey anne ve babalar- Allah’a itaate karşı geldiğinde size itaat etmenin hükümleridir ve Allah’a itaat içerisinde olduğunda size itaat etmenin hükümleridir. Farz-ı ayn’larda size itaat ve sizinle istişare etmek yoktur. Cihada çıkma fiiline nisbetle sizin muvafakat etmeniz ve reddetmeniz hiçbir şeyi ne öne alır ne de geri (çünkü farz-ı ayn olduğu için her hâlükârda cihada

çıkılmalıdır.) Muvafakat etmeniz sizin için daha hayırlı ve Allah katında bir yüksekliktir. Reddetmeniz ise Allah'tan bir gazap ve bir azaptır. Bundan Allah'a sığınırız.

Bugün cihadın hükmü konusunda *"farz-ı ayn mı yoksa farz-ı kifâye mi"* diye şüphe ediyor olabilirsiniz. Bu şüpheyi yakîn ile kesmek için size ilim ehline soru sorma zorluğunu kısaltacak ve şu günümüzdeki durumumuz gibi bir durumda cihadın farz-ı ayn olduğu üzerinde ümmetin icmasını ve ehl-i sünnetin dört mezhebinin ittifakını nakledeceğim.

Bunu nakletmeden önce size düşmanın işgal ettiği İslam beldelerinin nereler olduğunu açıklamak istiyorum.

Derim ki: Hangi beldede İslam sancağı kaldırılmış, oraya İslam ordusu fethederek girmiş ve orada bir gün veya bir sene veya bir asır şeriatı hakim kılmışlarsa orası dar-ı İslam sayılır. İşte düşman buraları işgal ettiği, hükümlerini değiştirip buralarda küfürle hükmettiği zaman böylelikle dar-ı İslam'dan dar-ı küfür'e dönüşür. Bu durumda buraları düşmanın işgal ettiği İslam beldeleri olarak sayarız ve Müslümanlara düşmana karşı cihad etmeleri vacip olur, ta ki bu beldeler düşmanın elinden kurtarıncaya kadar.

Size bu söylediklerimin kendisine uyduğu bazı beldeleri zikredeceğim: Bunların ilki Endelüs'tür (*bugünkü ismiyle İspanya'dır.*) Filistin, Balkan beldeleri, Kafkasya beldeleri, Mâ Verâu'n-Nehr beldeleri (*yani önceden Sovyetlere bağlı cumhuriyetler*), Asya'nın doğusundaki devletlerden bir kaçı, Eritre, Somali, İran, Lübnan, Suriye, Çin'in batısından bir kısım ve bunların dışında sınırlandırılması uzun sürecek çok sayıda belde. Bu beldeler, düşmanın işgal edip İslami iken küfür devletlerine dönüştürdüğü beldelerdir.

Alimler, cihadın farz-ı ayn olduğu durumlardan birinin, düşman İslam beldelerine girdiği zaman olduğunda icma etmişleridir. Cihad bu durumda farz-ı kifâye olduktan sonra kendisinden geri kalmanın caiz olmadığı farz-ı ayn olur. Bu icmayı tüm mezheplerden bütün fakihler nakletmiştir. Düşman İslam beldelerine asırlardan beri girmiş bulunmaktadır. Dolayısıyla cihad farz-ı ayn olmuştur, bunda anne ve babanın izni yoktur.

Hanefîler'den Kâsânî (*rahimehullah*) "*Bedâiu's-Sanâi'*"de (7/97) şöyle demiştir: "*Düşman bir beldeye saldırması sebebiyle genel seferberlik ilan edildiğinde bu farz-ı ayn'dır, Müslümanların fertlerinden buna gücü olan her bir kimseye farz olur. Çünkü Allah (subhânehû ve teâlâ) şöyle buyurmuştur:*

"Gerek hafif (gençler, zenginler, yayalar) gerek ağır (yaşlılar, hastalar, fakirler, binek üzerinde olanlar) olarak (hangi hal üzere

olunursa olunsun) savaşa çıkın.” (Tevbe 41)

Bu ayetin genel seferberlik hakkında indiği söylenmiştir. Yine Allah (subhânehû ve teâlâ) şöyle buyurmuştur:

“Medine ehlinin ve onların (Medine’nin) çevresindeki bedevilerin, Rasûlullah (ile birlikte savaşa çıkmak)’tan geri kalmaları ve kendi nefislerini tercih edip O’ndan yüz çevirmeleri (kendileri için rahatı isteyip Allah Rasûlü için bunu düşünmemeleri) doğru değildir (bilakis canlarını O’na feda etmeli, katlandığı sıkıntılara onunla beraber katlanmalıdırlar.)” (Tevbe 120)

Aynı zamanda cihadın herkese vacip olması genel seferberlikten önce de sabittir. Çünkü (farz-ı kifâye iken farziyetin) diğerlerinden düşmesi bazı Müslümanların bunu yerine getirmesiyle olur (yeterli sayıda Müslüman yerine getirmese hepsi günahkar olur.) Genel seferberlik ilan edildiğinde ise bunu yerine getirmek ancak bütün herkesle gerçekleşir ve namaz ve oruç gibi herkese farz-ı ayn olarak kalır. Köle efendisinin izni olmadan, kadın kocasının izni olmadan cihada çıkar. Çünkü köle ve kadının farz-ı ayn olan ibadetler hakkında faydaları, oruç ve namazda olduğu gibi efendi ve kocanın mülkünden şer’an istisna edilmiştir. Keza çocuğa anne ve babasının izni olmaksızın cihada çıkması mübahtır. Çünkü anne ve babanın hakkı, oruç ve namaz gibi farz-ı ayn’larda ortaya çıkmaz. Allah subhânehû ve teâlâ daha iyi bilir.”

Malikîlerden İbn Abdilberr (rahimehullah) “el-Kâfi” kitabında (1/205) şunları kaydetmiştir: “Düşman İslam yurduna savaş açarak girdiği zaman buluşma ermiş hür olan kimselerden savunmaya, savaşmaya ve silah taşımaya güç yetiren herkese cihad genel bir farzdır. Bu olduğu zaman o bölgede kalan herkese hafif ve ağır, genç ve yaşlı olarak savaşa çıkmaları vacip olur. Çıkmaya güç yetiren hiç kimse bundan geri kalmaz. Şayet bu beldenin ehli düşmanlarını def etmekten aciz kalırlarsa, onlara yakın olan ve onların bitişiğinde bulunanlara -az veya çok olsunlar- o beldenin ehli için gerekli olan sayıya göre ta ki onlarda düşmanı defetme gücü olduğunu bilinceye/anlayıncaya kadar çıkmaları vacip olur. Aynı şekilde onların düşmanlarına karşı zayıf olduklarını bilen ve kendisinin onların yanına gidip yardım edebileceğini bilen herkese de onların yanına çıkmaları gerekir. Müslümanların hepsi kendilerinin dışındakilere karşı birer eldir. Ta ki düşmanın kendisine inip işgal ettiği bölgenin ehli düşmanı def ettiği zaman artık bu farz diğerlerinden düşer. Şayet düşman İslam yurduna yaklaşırsa ama oraya giremese onlara yine düşmana karşı savaşa çıkmaları lazım gelir.”

Şâfiîler'den Nevevî (rahimehullah) Sahîh-i Muslim şerhinde (8/63) şöyle söylemiştir: "Ashabımız (Şâfiîler) şöyle demişlerdir: Günümüzde cihad farz-ı kifâye'dir. Ancak kafirler Müslümanların beldesine indiği zaman onlara cihad farz-ı ayn olur. Şayet o beldenin ehlinde yeterlilik olmazsa onların bitişiğinde bulunanlara yeterliliği tamamlamaları vacip olur."

Hanbelîler'den Şeyhu'l-İslam İbn Teymiyye (rahimehullah) "el-Fetâve'l-Kubrâ el-İhtiyârât"da (4/520) şunları demiştir: "Savunma savaşına gelince -ki bu, saldırganı kutsallardan ve dinden def etme çeşitlerinin en şiddetlisidir- icma ile vaciptir. İmandan sonra dini ve dünyayı ifsad eden saldırgan düşmanı def etmekten daha vacip bir şey yoktur. O nedenle bunun için hiçbir şart koşulmaz. Bilakis imkan nisbetinde def edilir. Bunu alimler -ashabımız (Hanbelîler) ve başkaları- ifade etmişlerdir."

Sonra İbn Teymiyye şöyle devam etmiştir: "Düşman İslam beldelerine girdiği zaman onu def etmenin en yakında olanlara, sonra onlara en yakında olanlara vacip olduğunda hiçbir şüphe yoktur. Çünkü İslam beldelerinin hepsi tek bir belde konumundadır ve babanın ve borç verenin izni olmaksızın oraya doğru savaşa çıkmak vaciptir. Ahmed'in (rahimehullah) sözleri bunu açıklamaktadır."

Bu meselenin sonunda -ey değerli anne ve babalar-, cihadın farz-ı ayn, savaşa çıkmanın vacip olduğuna ve sizden izin istemenin olmadığına ulaşıyoruz. Çünkü Allah'a masiyette size itaat etmek haramdır.

Ey Anne ve Babalar! Şimdi şu soruma cevap verir misiniz: İşte bu Filistin! Düşman buraya girmiş ve ne yakın ne de uzaktakiler hiç kimse düşmanı def edememiş. Şimdi bugün cihad farz-ı kifâye mi olur!? İşte bu Endelüs! Düşman buraya asırlar önce girmiş. Aynı şekilde Çeçenistan, Keşmir, Filipinler, Burma, Eritre ve bunların dışında daha birçok Müslümanların bölgeleri. Düşman buraların hepsini işgal etmiş ve buralardan dinin alametlerini yok etmiş, Müslümanları zelil kılmış, onları zayıf düşürmüş ve azabın en kötüsünü tattırılmış. Ta ki durum Haçlıların yeniden Afganistan'a saldırmasını görmemize varmış. Şimdi bütün bunlardan sonra "cihad farz-ı kifâye'dir, oturarak size itaat etmek bundan daha vaciptir" mi diyeceğiz!? Zaten farz-ı kifâye'dir diye diye kifayet (yeteri) kadar zillet tattık!

وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

(Şeyh'in bu yazısı, "İdâât alâ Derbi'l-Cihâd" isimli risalesinden bir bölümdür.)

Tercüme: Ömer Faruk